

Broj: 05-40-9-120/2026

Sarajevo, 05.03.2026. godine

- KANTONALNIM UPRAVAMA CIVILNE ZAŠTITE – s v i m a

- SLUŽBAMA CIVILNE ZAŠTITE OPĆINA / GRADA – putem KUCZ, s v i m a

PREDMET: Preporuke za preduzimanje preventivnih mjera zaštite i spašavanja od požara na otvorenom prostoru na području Federacije Bosne i Hercegovine, dostavlja se,-

Iskustva iz prethodnih godina pokazuju da požari na otvorenom prostoru predstavljaju nepogodu koja izaziva velike štete i po učestalosti pojavljivanja su na prvom mjestu.

Odredbom člana 4. stav (2) Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 64/09 i 77/25, u daljnjem tekstu: Zakon) propisano je da zaštita od požara djelatnost od posebnog interesa za Federaciju BiH, kanton, grad i općinu, a ostvaruje se na način predviđen ovim zakonom, podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog zakona i međunarodnim tehničkim normativima i standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, a koji se odnose na mjere zaštite od požara predviđene ovim zakonom.

Odredbom člana 6. stav (1) Zakona propisano je da niko nema pravo da svojim materijalnim dobrima i svojim postupcima, neprovođenjem mjera zaštite od požara propisanih ovim zakonom i drugim propisima, dovodi u opasnost od požara tuđi život i zdravlje i materijalna dobra. Odredbom stava (2) istog člana Zakona propisano je da svako fizičko lice ima pravo na zaštitu svog života i zdravlja od požara, koja se osigurava, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima

Odredbom člana 13. stav (1) Zakona propisano je da Federalna uprava civilne zaštite u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, između ostalog provodi utvrđenu politiku i osigurava izvršenje Zakona i drugih federalnih propisa iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u Federaciji BiH.

Odredbom člana 27. stav (1) tačka 5) Zakona propisano je da se organiziraju osmatračko - dojavne službe, izrade i održavaju protivpožarni prosjeki i putevi, osigura oprema i sredstava za gašenje šumskih požara, te druge mjere zaštite od požara na otvorenom prostoru.

Pored, Zakona tu je i važeća zakonska legislativa u Federaciji BiH koja se između ostalog odnosi i na protivpožarnu zaštitu, i to:

- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10),
- Pravilnik o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 21/04) – stavljen van snage iz razloga što je donesen na osnovu Zakona o šumama iz 2002. godine (primjenjuje se po inerciji), koji propisuje tehničke, preventivno-uzgojne i druge mjere zaštite šuma od požara koje su dužni provoditi kantonalna šumsko-privredna društva za državne šume, kantonalne uprave za šumarstvo (osnovane u okviru kantonalnih ministarstava nadležnih za šumarstvo) za privatne šume i ostali

nosioći prava gospodarenja šumama i šumskim zemljištem, u cilju smanjenja opasnosti od nastanka i širenja šumskih požara i ranog otkrivanja i dojava šumskog požara, te pravovremenog djelovanja u lokalizovanju i gašenju šumskih požara - regulisana su pitanja u pogledu zaštite šuma od požara.

- kantonalni zakoni o zaštiti od požara i vatrogastvu,
- kantonalni zakoni o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,
- kantonalni zakoni o šumama,
- planovi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća na nivou Federacije, kantona, općine i grada.

S tim u vezi, a u cilju poduzimanja pravovremenih preventivnih mjera u požarnoj sezoni, te poučeni iskustvom iz predhodnih godina kada se intenziviraju proljetni radovi na otvorenom prostoru, pri čemu dolazi do spaljivanja korova na poljoprivrednim površinama i napuštenom zemljištu u privatnom vlasništvu, što znatno povećava rizik od izbijanja i širenja požara, donosimo upute i preporuke za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara.

Klimatske promjene kao posljedica sve izraženijeg globalnog zagrijavanja, a koje se manifestuju čestim požarima iz godine u godinu, sve više upozoravaju na potrebu za preventivno djelovanje i da se preduprije nadolazeće pojave ili da ih dočekamo što spremniji i opremljeniji.

Očekuje se da će klimatske promjene uzrokovati povećanje temperature i učestalost sušnih uslova u sljedećim godinama, a time će se povećati mogućnosti paljenja goriva (organske tvari koja gori i širi vatru) i rizična požarna područja.

Preventivnim djelovanjem negativne efekte klimatskih promjena treba svesti na najmanju moguću mjeru prije nego što dođe do katastrofalnih posljedica.

Prema podacima Evropskog sistema za informisanje o šumskim požarima (engl. European Forest Fire Information System – EFFIS), koji djeluje u okviru Copernicus sistema za upravljanje vanrednim situacijama, tokom 2025. godine u državama članicama Evropske unije zabilježena je najveća ukupna površina zahvaćena šumskim požarima otkako se vodi evidencija. Na nivou Evropske unije opožarene je više od 1.034.000 hektara šuma, što predstavlja povećanje od gotovo tri puta u odnosu na 2024. godinu, kada je opožareno približno 383.000 hektara šuma.

Analize iz prethodnih godina pokazuju da požari na otvorenom prostoru na području Federacije BiH predstavljaju nepogodu koja izaziva velike štete i po učestalosti pojavljivanja je na prvom mjestu. U tom smislu, posebno se ističu šumski požari, odnosno požari na otvorenom prostoru. U periodu pojačane opasnosti od požara neophodno je poduzeti potrebne pripreme kako bi pojavu požara sveli na najmanju moguću mjeru, a odgovor na eventualne požare bio maksimalno efikasan.

Najugroženija područja u Federaciji BiH, zahvaćena intenzivnim požarnim na otvorenom prostoru, zabilježena su na području Grada Mostara i okolnih brdskih područja, u Općini Grude i širem području zapadne Hercegovine, Općini Prozor-Rama, kao i na području Općine Neuma i njegove okoline.

Šumski požari rjeđe nastaju prirodnim uzrocima, a znatno češće kao rezultat čovjekovog djelovanja, stoga je potrebno poduzimanje preventivnih mjera s ciljem minimiziranja pojava požara na otvorenom prostoru, posebno šumskih požara.

Neophodno je ostvarivanje pune saradnje kantonalnih uprava civilne zaštite i općinskih / gradskih službi civilne zaštite s nadležnim upravnim organizacijama i organima vlasti, privrednim društvima i drugim pravnim licima, kako bi se opasnosti umanjile i dovele pod nadzor. Takođe je potrebno posebno intenzivirati saradnju sa

nadležnim kantonalnim ministarstvima i njihovim upravama šumarstva i javnim preduzećima šumsko privrednim društvima (SPD).

Imajući u vidu sve predhodno navedeno, s ciljem preventivnog djelovanja struktura civilne zaštite na prostoru Federacije BiH, poboljšanja i jačanja kapaciteta za smanjenje rizika od požara na području kantona, općine / grada, dajemo sljedeće:

Upute i preporuke za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara u požarnoj sezoni 2026. godini

- 1) Pred početak požarne sezone, a u cilju smanjenja rizika od požara i posljedica koje nastaju, neophodno je izvršiti analizu stanja zaštite od požara.
- 2) Provjeriti stanje planskih dokumenata i materijalnih resursa potrebnih za preventivno i operativno djelovanje struktura zaštite i spašavanja.
- 3) Preventivnim mjerama odgovorni subjekti - nosioci zaštite od požara (organi uprave, institucije, pravna lica i građani, odnosno vlasnici i korisnici šuma, građevina i prostora), trebaju planirati poduzimanje adekvatnih mjera i zadataka na zaštiti od požara, utvrđenim u planovima zaštite od požara.
- 4) Kontinuirano putem elektronskih i printanih medija, kao i ličnim kontaktima sa građanima koji žive u blizini šuma i šumskog zemljišta ili se šumama koriste, upozoravati i ukazivati na opasnosti od požara u šumama i potrebu odgovornog ponašanja, te ukazivati na predviđene sankcije za izazivanje i namjerno podmetanje požara.
- 5) Ostvariti saradnju sa lovačkim društvima, planinarskim društvima, izviđačkim organizacijama, stanicama gorskih službi spašavanja (GSS) i sličnim organizacijama čiji članovi često borave na otvorenim prostorima.
- 6) U cilju efikasnijeg sprječavanja izazivanja požara i sankcionisanja osoba koje namjerno ili nepažnjom izazivaju požare, neophodno je organizovati sastanke kantonalnih uprava civilne zaštite, jedinica lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: JLS) sa odgovornim iz ministarstvima unutrašnjih poslova kantona, odnosno policijskim upravama.
- 7) Potrebno je da nadležni organi JLS donesu odgovarajuće upute i odluke ili druga pravna akta, kojim će urediti način spaljivanja korova i biljnog otpada, uslove i način obavljanja takvih radnji, kao i nadzor nad njihovim provođenjem.
- 8) Kontinuirano čišćenje i održavanje putnih i pružnih pojaseva od prisustva lako zapaljivih i drugih materija koje mogu izazvati požar ili omogućiti njegovo brzo širenje (posebno pojaseva uz javne saobraćajnice i željezničke pruge koji prolaze kroz šumska područja).
- 9) Ostvariti saradnju JLS sa nadležnim pravnim licima koja gazduju šumama i šumskim gazdinstvima. Izraditi planove, definisati snage i sredstva koja će u slučaju požara biti upotrebljena na gašenju požara.
- 10) Poduzete mjere imat će za cilj pravovremeno gašenje početnih požara u fazi slabog inteziteta u šumama i otvorenom prostoru čime se sprječava njegovo širenje i gubitak kontrole na požarištu.
- 11) Poučeni iskustvom i uočenim nedostacima iz predhodnih godina pravna lica koja gazduju šumama trebaju planirati izgradnju i prosjecanje novih kao i održavanje postojećih trasa, plansko čišćenje, prorjeđivanje i kresanje grana, posebno u blizini puteva i na rubovima šuma, kao i druge preventivne mjere koje su u funkciji zaštite šuma od požara, a koja su pozitivnim zakonskim propisima obaveza pravnih lica koja gazduju šumama.

- 12) Pravna lica u čijoj nadležnosti su trase elektroenergetskih vodova i mreža pruga željezničkog saobraćaja, dužna su provoditi mjere zaštite od požara na trasama i pripadajućim elektroenergetskim objektima (posebno onim, koji se nalaze na šumskim i drugim područjima na kojima je prisutna povećana opasnost od požara).
- 13) U cilju pravilnog ostvarivanja efikasnog planskog djelovanja i postupanja u provođenju propisanih procedura i postupaka u akcijama gašenja velikih požara na području JLS i kantona u Federaciji BiH, potrebno je da u skladu sa odredbama čl. 94. do 96., članom 98. i čl. 102. i 103. Zakonom, izvrše neophodne pripreme i planiranja u cilju adekvatnog odgovora na požarnu opasnost.
- 14) U slučaju potrebe traženja pomoći od Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u vidu letjelica za gašenja požara iz zraka, neophodno je na lokaciji požara odrediti osobe za direktnu komunikaciju sa pilotima sa kojim će se prije početka akcije gašenja požara dogovoriti način i vrstu komunikacije.
- 15) Opasnosti koje u požarnoj sezoni prijete nesavjesnim i neodgovornim loženjem vatre na otvorenom dodatno trebaju motivisati JLS sa službama civilne zaštite da poduzmu odgovarajuće mjere, upute, obavještenja i upozorenja, koja će se putem medija (web portala, štampe, radio i TV emisija, službene internet stranice i dr.), koristiti za pravovremeno informisanje građana, pravnih lica i drugih subjekata, sa eventualnim mjerama zaštite koje su dužni poduzimati u skladu sa važećim propisima, te sankcijama za podmetanje šumskih požara.
- 16) Analizirati stanje popunjenosti, opremljenosti i obučenosti u profesionalnim / dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama na području JLS ili kantona i po potrebi, u vrijeme povećane opasnosti od izbijanja požara, angažovati potreban broj vatrogasaca u profesionalne vatrogasne jedinice na način propisan članom 111. Zakona.
- 17) U požarnoj sezoni uspostaviti stalnu koordinaciju, komunikaciju i razmjenu informacija između svih nadležnih institucija koje su uključene u aktivnosti vezane za odgovor u slučaju požara.

Preporučuje se poduzimanja preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, pravovremeno planiranje i provođenje propisanih preventivnih mjera zaštite od požara, te kontinuirano nadziranje provođenja istih od strane nadležnih organa - nosilaca zaštite od požara u JLS i kantonima.

S poštovanjem,

Privremeno postavljeni
DIREKTOR

Aldin Brašnjić

DOSTAVLJENO:

- Naslovu (putem Federalnog operativnog centra civilne zaštite),
- a/a.